

177. Tiistaina 5 päivänä helmikuuta 1991

kello 18.05

Siv.

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely:

1) Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta 41. istuntokaudella 8.5.1989—2.2.1990 6234

Mainittu kertomus (K n:o 5)
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 21

2) Kertomus niistä toimenpiteistä, joihin Eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarain hoidosta ja tilinpidosta vuonna 1987 ovat antaneet aihetta ... 6241

Mainittu kertomus (K n:o 16)
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 102

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotukset laeiksi korkeakoulun professorin ja apulaisprofessorin viran täyttämistä ja eräiden korkeakoululakien kutsumismenettelyä koskevien säännösten kumoamisesta „

Hallituksen esitys n:o 251
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 31

4) Ehdotukset laeiksi Helsingin yliopistosta ja Helsingin yliopistosta annetun lain voimaannpanosta „

Hallituksen esitys n:o 250
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 32

5) Ehdotukset laeiksi lasten päivähoidosta annetun lain 11 a ja 31 §:n sekä lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta 6242

Hallituksen esitys n:o 319
Lakialoite n:o 140
Toivomusaloitteet n:ot 878, 888 ja 958/1987 vp., 693 ja 730/1988 vp., 531, 598 ja 599/1989 vp. sekä 714, 727 ja 795

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 62

6) Ehdotukset laeiksi tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain sekä tieliikennelain 84 §:n muuttamisesta .. 6243

Hallituksen esitys n:o 286
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 11

7) Ehdotukset laiksi hyödyllisyysmallioikeudesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi „

Hallituksen esitys n:o 232
Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 20

Esitellään:

8) Eduskunnan palkkavalvuuskunnan toimintakertomus vuodelta 1990 (K n:o 19) „

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta 41. istuntokaudella 8.5.1989—2.2.1990

Ainoa käsittely

Mainittu kertomus (K n:o 5)

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 21

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 21.

Keskustelu:

Ed. Hilpelä: Arvoisa puhemies! Olemme käsittelemässä kertomusta Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan toiminnasta. Kertomus käsittelee toimintaa, joka päättyi jo vuosi sitten. Toisin sanoen olemme aika tavalla keskustelemassa jostakin, jota on jo seurannut paljon asioita, mutta ilmeisesti tälle ei mitään ainakaan vielä tällä kertaa voitu, että olisi hieman nopeammin saatu asia esille.

Kuitenkin tässä yhteydessä mielestäni on mahdollisuus ja jopa velvollisuuskin puhua myös niistä asioista, joita on tapahtunut sen jälkeen, kun kirjoitettu kertomus on päättynyt. Juuri viime yleiskokousjaksosta, jonka viimeinen osa oli viime viikolla, on aika monenlaista asiaa kerrottavana. En aio kuitenkaan käyttää pitkää puheenvuoroa, koska tiedän, että myös Suomen valtuuskunnan muut jäsenet ovat paikalla ja mahdollisesti mielellään käyttävät puheenvuorot asiasta.

Olisi ollut tietysti mukava, jos ajankohta olisi ollut sellainen, että eduskunnan edellinen istunto olisi saatu aikaisemmin päätökseen. Näin ollen useampi kansanedustaja olisi voinut olla kuulemassa, sillä on aika harmillista, että jää tietyllä tavalla sisäpiiriin tiedoksi tämä Euroopan neuvoston toiminta, kun meillä ei ole paljon mahdollisuuksia siitä koko eduskunnalle kertoa. Mutta tälle ajankohdallekaan ei mitään voitane.

Muutamia asioita toiminnasta, joka todella osittain kattaa jo uuden toimintakertomuksen ajankohtaa. Euroopan neuvostossa on käyty hyvin paljon keskustelua Etykin parlamentaarista ulottuvuudesta, nimenomaan siitä,

voitaisiinko parlamentaarinen ulottuvuus saada tavalla tai toisella Euroopan neuvoston piiriin. Jotta tämä asia edistyisi, viime syyskuun lopussa ja lokakuun alussa pidetyn kokousviikon yhteydessä käytiin ensimmäinen Etyk-debatti, johon oli kutsuttu kaikki Etyk-maat mukaan. Kaikki muut myöskin tulivat mukaan paitsi Yhdysvallat.

Euroopan neuvoston toimimiselle Etykin parlamentaarisena ulottuvuutena on löytynyt hyvin paljon kannatusta. Euroopan neuvoston piirissä ei varsinaista epärointiä liene ollenkaan ainakaan niin, että se olisi tullut mitenkään julkisuuteen keskusteluissa, joita eri yhteyksissä on käyty, esimerkiksi pysyvässä komiteassa tai puheenjohtajistossa.

Myös Naton huippukokouksen yhteydessä viime vuonna mm. presidentti Bush esitti myönteisen kannan siihen, että Euroopan neuvoston puitteisiin parlamentaarinen ulottuvuus Etykille luotaisiin. Kuitenkin sen jälkeen on käynyt ilmi, että Naton piirissä on voimakasta harrastusta siihen, että Naton parlamentaarikkokokous saisi tämän tehtävän. Siitä syystä me Suomen valtuuskunta esimerkiksi olemmekin olleet vähän ihmeissämme siitä, että tällaista kantaa on ruvettu esittämään, kun ajatellaan, että Naton piirissä eivät varmasti puolueettomat maat ainakaan mitään kovin suurta roolia näyttelisi. Mutta tässä ovat tietysti Yhdysvaltojen kongressin tietyt tahot olleet asialla ja siitä syystä toiminta tämän toteuttamiseksi on lähtenyt liikkeelle. Sitä esimerkiksi Naton pääsihteerin on jo omilla kirjeillään Nato-maiden edustajille kovasti markkinoinut ja pyytänyt kaikkien Nato-maiden tukea tälle hankkeelle.

Suomen valtuuskunta on tukenut Euroopan neuvoston osuutta Etykin parlamentaariseksi ulottuvuudeksi siitä syystä, että Euroopan neuvosto edustaa todella yleiseurooppalaista arvoyhteisöä. Niin kuin arvoisat kansanedustajatkin varmasti ovat nähneet lehdistä, sinne on tullut itäisen Keski-Euroopan maita, ensimmäiseksi Unkari jäseneksi ja pian saamme ilmeisesti Puolan. Tshekkoslovakia hyväksyttiin myös jäseneksi nyt yleiskokouksessa, ja erityisvieraan statuksella olevia maita siellä on jo useita.

Ihan käytännöllisistä syistä Euroopan neuvoston tarjoamaan mahdollisuutta olisi hyvä käyttää hyväksi sen takia, että siellä on paljon parlamentaarista kokemusta, sillä on

koneisto ja on kokouspaikka. Kukaan ei ole tietysti ole vaatimassa, että Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous ja Etykin parlamentaarinen yleiskokous olisivat samanaikaisesti, vaan nimenomaan juridisesti erillisinä tapahtumina ja instituutioina. Euroopan neuvostossa on totuttu siihen, että siellä on mukana muitakin kuin Euroopan neuvoston jäsenmaita, koska siellä käsitellään vuosittain Oecd:n toimintakertomusta ja silloin ovat myös muut Oecd-maat mukana.

Siitä syystä olisinkin toivonut, kun meillä on ollut sellainen käsitys ainakin Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnassa, että tämä olisi oikea ratkaisu, että ulkoasiainvaliokunta olisi hieman painokkaammin lausunut tästä asiasta mietinnössään. Nythän se vain toteaa, että Länsi-Euroopan yhdentymiskehityksestä antamassaan mietinnössä se on "korostanut Etykin kehittämistä ja parlamentaarisen ulottuvuuden perustamista sille". Euroopan neuvoston päätöslauselmaa, jossa esitettiin Euroopan neuvostoa Etykin parlamentaariseksi ulottuvuudeksi, myös ulkoasiainvaliokunta pitää "varteen otettavana mahdollisuutena", mutta ei kuitenkaan siihen positiivista kantaa ota sen kummemmin. Tätä olisin ainakin minä toivonut ja uskon, että myös Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan muut jäsenet olisivat toivoneet vähän voimakkaammin puoltavaa kantaa, mutta mehän olemme jäävejiä tätä asiaa käsiteltäessä, joten meidän kantamme ei tässä yhteydessä päässyt esille.

Mietinnössä toivotaan myös sitä, että Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomukseen voitaisiin sisällyttää tiedot yleiskokouksen budjetista ja Suomen osuudesta siihen. Se on tietysti asia, joka varmasti seuraavaan kertomukseen on syytä liittää mukaan. Niille, jotka siitä ovat kiinnostuneita, voin mainita, että Euroopan neuvoston budjetti tälle vuodelle on Ranskan frangeissa 572 474 000 eli noin 572,5 miljoonaa Ranskan frangia. Siinä on edellisvuodesta reaalisuutta 11,45 prosenttia. Kasvu selittyy tietysti sillä, että toiminta on laajentunut huomattavasti Keski- ja Itä-Euroopan maihin. (Ed. Knuuttila: Kuinka paljon se on Suomen markkoissa?) — Se täytyy kertoa 0,7:llä eli Ranskan frangin kurssi on noin 0,7 Suomen markkaa. Siitä tulee noin 500 miljoonaa markkaa, en nyt ihan päässäni osaa laskea, mutta varmasti insinöörismies osaa laskea

sen nopeasti ainakin paperilla. (Ed. Björklund: Jos on laskutikku mukana!) — Jos on laskutikku mukana. — Suomen jäsenmaksuosuus budjetista on 1,51 prosenttia, ja se on Suomen rahassa, kun katsomme budjettikirjasta, 5 960 000 markkaa. Totta kai siihen tulee kustannuksia lisää myös valtuuskunnan mukanaolosta, mutta ne ovat eri momentilla. (Ed. Elo: Ne ovat vaatimattomia!)

Vielä yhden asian ottaisin esille. Kun yhä lisääntyvässä määrin meidänkin eduskunnassamme osallistutaan erilaisiin kansainvälisiin kokouksiin, konferensseihin ym., siellä saatataa olla paitsi otsikkoasia, mikä kulloinkin ilmeisesti on esillä, ainakin epävirallisissa keskusteluissa myös sellaisia asioita kuin esimerkiksi Etykin parlamentaarinen ulottuvuus. Toivoisin, että niitä kansanedustajia, jotka lähtevät tuollaisiin kokouksiin, informoitaisiin Euroopan neuvostonkin toiminnasta ja otettaisiin esille ne asiat ja ne kannanotot, joita me siellä olemme esittäneet, jotta tietynlainen koordinointi saataisiin aikaan. On nimittäin välillä vähän hankalaa, jos tulee ihan erilaisia kannanottoja tai jos näyttää siltä, että ei ole ollenkaan tietoa asioista silloin, kun kuitenkin Eurooppa-kuvioissa liikutaan.

Viime viikon yleiskokouksesta: Kun meillä ei kulu päivääkään täällä eduskunnassa, ettei tavalla tai toisella ainakin salin ulkopuolella keskusteltaisi Baltiasta, niin tässä yhteydessä toteaisin, että myös Euroopan neuvostossa käytiin Baltia-keskustelu, jota jonkin verran varmasti lehdistäkin on selostettu, asiaa tai mielialoja siellä. Sitä käytiin pelkästään keskusteluna eikä minään päätöslauselma-asiana. Myöskään mitään etukäteisraporttia asiasta ei ollut tehty. Minulle ainakin jäi yleiskuvaksi sellainen mielikuva, että mielipiteet olivat suunnilleen sellaiset kuin meillä sanoisinko virallinen kanta on ulkopolitiikassa. Tosin ehkä sananvalinnat olivat hieman erilaisia, mutta yhteenvedona voisin todeta, että aika suurta vastuuta tunnettiin siitä, ettei herätetä turhia toiveita avusta, mitä kansainväliseltä foorumilta voidaan saada. Tietysti myötätuntoa esitettiin kovastikin, paheksuntaa suorastaan, tuomitsemistakin ihmisoikeusloukkauksista, ja sehän on tietysti aivan paikallaan. Mutta todellakaan sellaisia mahdollisuuksia esimerkiksi avun antamiseen, joita ei sitten todellisuudessa ole, ei missään puheenvuoroissa väläytelty.

Tämä vain tiedoksi meillekin, kun kuvitellaan ehkä useinkin, että me suomalaiset olemme tietyllä tavalla oman erityisen ulkopolitiittisen perinteemme vankeja ja tästä syystä ehkä emme ota niin voimakkaasti kantaa kuin muut maat. Kyllä ainakin esimerkiksi Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtajistossa käytävä keskustelu liikkui suurin piirtein samalla viritystasolla kuin meilläkin sanoisin ns. viralliset puheenvuorot.

Ed. Elo: Herra puhemies! Aluksi haluaisin todeta, että me tietyllä tavalla elämme Suomen eduskunnan historiaa, koska ensimmäisen kerran nyt eduskunnan täysistunto on käsittelemässä ulkoasiainvaliokunnan mietintöä Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomuksesta.

Haluaisin myös kiinnittää aivan samaan asiaan huomiota, johon ed. Hilpelä jo viittasi, nimittäin siihen, että ajankohta on tietysti varsin huono lisätä Eurooppa-tuntemusta eduskunnassa, koska aika vähän on edustajia ja meistäkin on täällä kai neljä, jotka olemme Suomen valtuuskunnan jäseniä, joten Euroopan neuvoston parlamentaarisen täysistunnon pr-komitean jäsenenä olen vähän huolissani siitä, miten pr nyt menee perille Suomen eduskunnassa, mutta ehkäpä joskus parempana ajankohtana.

Herra puhemies! Me olemme useaan otteeseen todenneet sen jo kliseeksi tulleen sanonnan, että Euroopassa on todella nopea muutosvauhti. Minun mielestäni meidän puolueemme puheenjohtaja, ulkoministeri Paasio käytti varsin kuvaavaa sanontaa todetessaan, että sanat vanhenevat suussa, niin nopeaa on muutoksen vauhti tällä hetkellä.

Minkälainen vauhti on tulevaisuudessa, meillä on tietysti hyvin suuria vaikeuksia sanoa. Luin tämän päivän lehdestä, että puhemies Sorsa on julkaisemassa kirjaa, jonka otsikko on Paikallisjunalla Eurooppaan. Minä olen kyllä aikaisemminkin sanonut, että minun mielestäni superjunan nopeus on nyt se, jolla pitäisi Eurooppaan kiittää myös meidän suomalaisten. Olen sitä mieltä, että myös Euroopassa kiidetään superjunan nopeudella. Jos me paikallisjunaa käytämme, niin me saatamme jäädä kyllä selvästi jälkeen eurooppalaisesta kehityksestä. (Ed. Björklund: Parempi sekin kuin resiina!) — Kyllä.

Voidaan sanoa, että nämä muutokset ovat tapahtuneet superjunan nopeudella vuodesta 1985 alkaen, jolloin Neuvostoliiton johto vaihtui ja Gorbatshev tuli valtaan siellä. Totta kai tämä Euroopan muutosten vauhti liittyi meidän Euroopan neuvoston jäsenyyteemme. On aivan selvä, että Euroopassa tapahtuneet poliittiset muutokset mahdollistivat Suomen Euroopan neuvoston jäsenyyden.

Tosin tietysti me voisimme käydä vaikka kuinka pitkän akateemisen keskustelun siitä, olisiko Suomella ollut mahdollisuuksia tulla jäseneksi jo ennen tätä. Tiedän esimerkiksi, että edustajatoverini Björklund oli hyvin aktiivinen Euroopan neuvoston jäsenyyssymyksessä. Sitä ennen myös hallitustasolla tätä asiaa oli käsitelty 80-luvun alussa, mutta tilanne oli se kuin oli. Me olimme varovaisia. Olimmeko liian varovaisia, siitä ehkä voidaan toisella kertaa keskustella.

Voidaan kuitenkin sanoa, että kun päätös Euroopan neuvoston jäsenyyden hakemisesta tehtiin, niin se tapahtui varsin suuren kansallisen yksimielisyyden vallitessa. Se on tietysti sinänsä hyvä asia. Kun Suomi päätti liittyä talven 1988 aikana, niin me tulimme jäseneksi, niin kuin on todettu, toukokuussa 1989. Voidaan sanoa, että vuoden 1989 aikana Euroopan muutosten vauhti sen kuin lisääntyi.

Puola, kuten muistetaan, piti kesällä 1989 ensimmäiset osaksi vapaat vaalit. Berliinin muuri avautui 9.10.1989, ja Romanian diktaattori Ceausescu murhattiin joulun aikoihin 1989. Vuoden 1990 alkupuolella pidettiin vapaat vaalit myös Unkarissa ja Tshekkoslovakiassa, ja Unkari viime syksynä ja Tshekkoslovakia viime viikolla hyväksyttiin Euroopan neuvoston täysjäseniksi. Vapaat vaalit on pidetty myös jo Bulgariassa. Niin kuin me tiedämme, Puolalla, Bulgarialla ja Neuvostoliitolla on tällä hetkellä ns. erikoisvieraan asema Euroopan neuvostossa.

Ainakin henkilökohtaisesti olen havainnut sen, että entiset sosialistiset Itä- ja Keski-Euroopan maat antavat vilpittömästi arvoa Euroopan neuvostolle ihmisoikeuksien, vapauden ja demokratian puolustajana.

Tietysti voidaan sanoa, että tietynlainen häpeä on se, että Suomi liittyi Euroopan neuvostoon vasta 1989. Mutta kuten totesin, se oli pitkäaikaisen poliittisen harkinnan tulosta. Kaikki edellytyksethän Suomella oli-

si ollut liittyä Euroopan neuvostoon jo paljon aikaisemmin. Mitä tulee meidän ihmisoi-
keuksiimme, poliittiseen demokratiaan ja va-
pauksiin, me tiedämme, että tässä suhteessa
meillä ei ole ollut mitään häpeämistä muihin
Länsi-Euroopan maihin verrattuna.

Kertomusvuoden aikana eli vuoden 1989
heinäkuussa Neuvostoliiton johtaja Gorbats-
hov vieraili myös Euroopan neuvostossa
Strasbourgissa. Hänet otettiin, kuten hyvin
muistamme, innostuneesti siellä vastaan.
Gorbatshov piti mielestäni hyvin erinomai-
sen esitelmän, joka keskittyi siihen, miten
eurooppalainen koti tai eurooppalainen talo
rakentuu. Gorbatshov korosti sitä, että eu-
rooppalaisen talon pitää olla sellainen, jossa
kaikilla on samanlaiset oikeudet ja kaikki
voivat vapaasti liikkua.

Niin kuin me olemme voineet havaita,
Gorbatshovin hahmottelema eurooppalainen
koti on myöhemmin joutunut varsin kovalle
koetukselle hänen omassa maassaan. Voi-
daan sanoa, että Neuvostoliiton sisäinen
kehitys on selvästi ottanut taka-askeleita
viime kuukausien aikana. Erityisesti tämä
heijastuu meille läheisellä Baltian alueella ja
Baltian kysymys — haluan sitä korostaa
tässä yhteydessä — on mielestäni todella
monimutkainen ja vaikeaselkoinen. Kuten
esimerkiksi presidentti Koivisto on todennut,
niin tietoa on tullut paljon, mutta tämä tieto
on myöskin ollut ristiriitaista.

Peruskysymys on luonnollisesti se, että
Baltian mailla on halu ja mielestäni oikeus
itsenäisyyteen, ja toisaalta se, miten tämä
oikeutettu pyrkimys voidaan toteuttaa Neu-
vostoliiton lakien mukaisesti. Suomessa meil-
lä on suurta ymmärtämystä Baltian kansojen
itsenäistymispyrkimyksille — siitä olen täysin
vakuuttunut. Me ymmärrämme myös ne
paineet, jotka ovat syntyneet 50 vuoden
aikana, kun itsenäisyyttä ei ole ollut.

Suomessa on kuitenkin — haluan sitä
myös tässä korostaa — aivan selvästi haluttu
käyttää Baltian tilannetta sisäpoliittisesti hy-
väksi. Meillä eräät puolueet ja eräiden puo-
lueiden edustajat ovat sanoissa menneet var-
sin pitkälle tuomitessaan Baltian tapahtu-
mien kulun, mutta mitä teoissa voidaan
tehdä Baltian maiden hyväksi, sitä en ole
pystynyt oikein arvioimaan. Sama koskee
monia länsimaitakin. Puheet ovat suuria, ja
sitten kun tulee käytännön tekojen vuoro,
niin niitä tekoja ei ole, ei edes humanitääristä

eikä muutakaan aineellista apua niin kovin
helposti sinne anneta.

Olen vakuuttunut siitä, ettei tämä tilanne
voi pitkän päälle lohduttaa Baltian maiden
asukkaita. Vanha suomalainen sanonta sa-
noo "etteivät suuret sanat suuta halkaise", ja
olen kyllä havainnut sen, että jos ajattelee
esimerkiksi Pohjoismaita, niin mitä pidem-
mälle mennään Neuvostoliiton rajasta, sitä
kovemmaksi tulevat puheet, tarkoitan lännen
suuntaan.

Minä ymmärrän hyvin Baltian maiden
asukkaiden kärsimättömyyden, mutta kysy-
mys on, onko jotain muuta todellista keinoa
kuin neuvottelutie Baltian maiden itsenäisty-
miselle, ja sekin tie, neuvottelutie, on todella
vaikea, kuten me tiedämme. Esimerkiksi
Ruotsissa asuva Andreas Küng on sekä
Helsingin Sanomissa että Hufvudstadsblade-
tissa julkaistuissa artikkeleissa kertonut siitä,
miten Baltian maiden itsenäistyminen voisi
Neuvostoliiton perustuslain mukaan tapah-
tua. Niin kuin me tiedämme, siinäähän vaa-
dittaisiin kahden kolmasosan enemmistö ja
viiden vuoden päästä uudelleen kansanään-
estys ja kahden kolmasosan enemmistö. Kun
esimerkiksi ajatellaan, että vain Liettuassa
on yli 80 prosenttia liettualaisia — muissa
Baltian maissa on paljon muita kansallisuuk-
sia — niin vaikuttaisi tuollainen kahden
kolmasosan enemmistön saaminen aika vai-
kealta. Toisaalta voidaan tietysti herättää
myös kysymys siitä, onko oikeutettua se, että
esimerkiksi 50,1 prosentin enemmistö voisi
päättää itsenäistymisestä suuntaan tai toi-
seen.

Joka tapauksessa olen sitä mieltä, että
väkivallan käyttö on tuomittavaa ongelmien
ratkaisuisa yleensäkin, koska väkivalta syn-
nyttää uutta väkivaltaa ja katkeruutta.

Herra puhemies! Suomalaisessa julkisessa
sanassa on myös moitittu ulkopolitiittisen
johdon lausuntoja ja toimintaa Baltian kysy-
myksissä. Minä vain kysyn niiltä, jotka
haluavat tätä asiaa harrastaa: Mitkä Suomen
muut mahdollisuudet olisivat olleet? Ehkä
enemmän ääntä, mutta kysymys sitten, mitkä
olisivat olleet tulokset.

Herra puhemies! Viime aikoina on erityi-
sesti — menen toiseen asiaan — Eta-sopi-
muksesta ja EY-jäsenyydestä keskusteltaessa
pohdittu sitä, menemmekö me suomalaiset
Eurooppaan vai olemmeko me jo osa Eu-
rooppaa. Kysymys on: Mikä on Eurooppa?

Kun kuuntelee Euroopan yhteisön maiden edustajia, he puhuvat Euroopasta 12 maan liittoutumana. Eurooppa on EY:n 12 jäsenmaata, kuten me tiedämme, jotka kuuntelemme EY-maiden edustajien puheita. Kuten nimi kuuluu: European Community, Communauté Européenne ranskan kielellä tai suomen kielellä Euroopan yhteisö, niin Eurooppahan on se Euroopan yhteisö eikä mikään muu. Me suomalaiset olemme varmasti vakuuttuneita siitä, että Eurooppa on paljon laajempi.

Etyk-prosessi, johon ed. Hilpelä täällä viittasi, pitää tällä hetkellä sisällään 34 maata, joista 32 on eurooppalaista. Euroopan neuvostossa on nyt Unkarin ja Tshekkoslovakian liittymisten jälkeen 25 jäsenmaata. Mehän olemme 23. Euroopan neuvoston jäsenmaa, ja toivottavasti Euroopan neuvosto kehittyä sellaiseksi eurooppalaiseksi foorumiksi, johon kaikki Euroopan maat voivat liittyä, jopa Albania, joka on tällä hetkellä voimakkaasti pyrkimässä Etyk-prosessiin mukaan.

Mielestäni Suomi on jo osa Eurooppaa. Ehkä vielä, jos katsoo painotusta, me olemme kulttuuriperinteiltämme, poliittisilta perinteiltämme, ihmisoikeuskysymyksissä jne. enemmän läntistä kuin itäistä Eurooppaa.

Ehkä muutama sana lopuksi puolueettomuudesta. Mitä on, hyvät edustajakollegat, puolueettomuus Euroopassa, jossa on vain, jos käyttää Gorbatschovin termiä, yksi eurooppalainen talo, jossa ei ole mitään omia sisäänkäyntejä itäeurooppalaisille ja länsieurooppalaisille? Myöskin voidaan herättää kysymys siitä, onko Euroopan kahtiajako lopullisesti poistunut. Ovatko blokit jääneet unholaan? Tästä ilmeisesti on myös erilaisia tulkintoja eri puolueettomissa maissa. Otan pari esimerkkiä.

Jos esimerkiksi ajatellaan Ruotsin ulkoasiainvaliokunnan mietintöä koskien Ruotsin EY-jäsenyyttä, siellähän aivan selvästi sanotaan, että Euroopan kahtiajako on lopullisesti ohi. Jos ajattelemme taas meitä suomalaisia, niin minusta tuntuu, että suomalaisten johtavien poliitikkojen ajattelussa on aika pitkälle edelleen epäilyjä siitä, onko Euroopan kahtiajako lopullisesti ohi vai ei. Minun tulkintani on jopa se, että me olemme hyvin epäilevällä kannalla, ainakin monet suomalaiset johtavat poliitikot.

Mitä puolueettomuuteen tulee, niin henki-

lökohtaisesti olen sitä mieltä, että puolueettomuutta voidaan uusissa olosuhteissa tulkita uudella tavalla ja tässä yhteydessä haluan lainata sitä, mitä Itävallan liittokansleri Vranitzky sanoi viime viikolla Euroopan neuvoston kokouksessa Strasbourgissa: "Neutralitet ist kein versteinertes, sondern ein lebendiges evolutives Konzept." Eli: "Puolueettomuus ei ole mikään kivettyntynyt, vaan elävä evolutiivinen käsite." Näin siis Vranitzky.

Kun Persianlahden kriisi alkoi, Suomessa kysymys Euroopan yhdentymisestä selvästi on jäänyt taka-alalle. Kuitenkin olemme voineet viime päivinä lukea sen, että Eta-sopimus on aivan varmasti syntymässä, mutta tässäkin yhteydessä haluan kuitenkin kysyä, onko Eta-sopimus jäämässä välivaiheeksi, jonka jälkeen Euroopan niin läntiset kuin entiset Keski- ja Itä-Euroopan maat liittyvät vähitellen Euroopan yhteisön jäseneksi.

Mielestäni joka tapauksessa, sen haluan tässä lopuksi sanoa, Suomessa on aivan selvästi liioiteltu Euroopan yhteisön poliittisen yhteistyön vaaroja ja sitä, että turvallisuus- ja puolustuspolitiikan mukaan tuominen Euroopan yhteisön sisällä johtaisi sellaiseen tilanteeseen, että se sulkisi täysin Suomen mahdollisuudet lähteä mukaan Euroopan yhteisöjen jäsenyykeskusteluihin.

Olen vahvasti sitä mieltä, ettei Euroopan yhteisöistä koskaan muodostu sellaisia Euroopan yhdysvaltoja kuin ovat esimerkiksi Yhdysvallat tänä päivänä. Jos ajatellaan eurooppalaista perinnettä, niin te kaikki tunnette Saksan ja Ranskan väliset historialliset kiistat, Englannin omaperäisen politiikan jne. On aika vaikea kuvitella, että Eurooppaan todella syntyisi Euroopan yhdysvallat, joilla olisi esimerkiksi yhteinen turvallisuuspolitiikka, mukaan lukien puolustuspolitiikka. Tämä on minun ajatteluni, ja varmasti voidaan asiasta olla myös eri mieltä, niin kuin ollaankin.

Joka tapauksessa, herra puhemies, lopuksi haluan sanoa sen, että minun mielestäni Eurooppa on meille suomalaisille paljon enemmän mahdollisuus kuin uhka.

Ed. Anttila: Herra puhemies! Salia katsellessa tulee mieleen se, että Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta on pitämässä kokousta, jossa on mukana kaksi ulkojäsentä. Todella, niin kuin valtuuskunnan puheenjohtaja Liisa Hilpelä totesi, on tavat-

toman valitettavaa, että tämän kertomuksen käsittely ulkoasiainvaliokunnan mietinnön pohjalta ajoittuu aikaan, joka ei mahdollista useampien kansanedustajien mukanaoloa.

Suomi liittyi Euroopan neuvostoon 5.5.1989, kuten täällä on todettu, viimeisenä länsieurooppalaisena monipuoluemaana. Täällä on käsitelty myös Euroopan neuvoston toiminnan laajentumista keskisen ja Itä-Euroopan maihin, joten siihen en tässä yhteydessä puutu.

Ulkoasiainvaliokunta korostaa mietinnössään aivan oikein Euroopan neuvoston yleiseurooppalaista luonnetta, ja siitä valtuuskunnan puheenjohtaja niin kuin kansanedustaja Mikko Elokin puheenvuoroissaan puhuivat, joten totean vain lyhyesti sen, että pidän erittäin tärkeänä, että jatkossa pyritään kaikkiin keinoin kehittämään Euroopan neuvostosta koko Euroopan yhteinen foorumi, jolla on myös Etyk-ulottuvuus.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnössä on viimeinen kappale, joka varsinaisesti sai allekirjoittaneen lähtemään puhujakorokkeelle. Siinä todetaan näin: ”Ulkoasiainvaliokunta katsoo hyödylliseksi, että myös muut valiokunnat voivat antaa lausuntonsa Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomuksesta. Edellytyksenä on kuitenkin se, että muut valiokunnat saavat tarpeellisessa määrin ja jatkuvasti tietoja omalta tehtäväalueeltaan neuvoston työstä.” Tämä on erittäin mielenkiintoinen ja kannatettava ehdotus, koska Euroopan neuvoston työskentelyhän jakaantuu 13 eri komiteaan, ja yhtenä komiteana tietysti mainitsen maatalouskomitean, jossa itse olen mukana.

Komitea mm. käsittelee jäsenten aloitteiden pohjalta erilaisia hyvinkin ajankohtaisia ongelmia, kuten maailman nälkäongelmaa. Viime viikon istunnossa meillä oli käsittelyssä mm. yhteisen elintarvikkeiden päällysmarkintajärjestelmän luominen Eurooppaan samoin kuin liian tehokkaan karjataloustuotannon ympäristölle aiheuttamien ongelmien vähentäminen. Jatkuvasti joka vuosi asialistalla on Oecd-vuosiraportin käsittely, josta eri komiteat laativat raporttinsa täysistunnolle.

Kaikki edellä mainitsemani asiat ovat minusta erittäin tärkeitä ja avartaisivat suomalaisten kansanedustajien maailmankuvaa. Jopa toivoisin, että sitä kautta voitaisiin

Suomessakin mm. maatalouspolitiikan sektorilla avata vähän uuden tyyppistä keskustelua ja päästä pois niistä juoksuhaudoista, joissa valitettavasti vielä liian moni, varsinkin sosialidemokraatti, on.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi ulkoasiainvaliokunnan viimeisen kappaleen ehdotusta, mutta sen käytännön toteutus on pystyttävä myös järjestämään. Eduskunnan työtapoja on merkittävästi uudistettu, mutta minusta työtapojen uudistuksissa ei ole kyllä otettu huomioon, millä tavalla se tieto, jonka kansainvälisissä tehtävissä mukana olevat kansanedustajat siellä saavat, ja miten siellä valmistuvat raportit toimitettaisiin nimenomaan kullekin erikoisvaliokunnalle jatkossa tiedoksi. Minusta tällöin ei riitä se, että raportit toimitetaan kerran vuodessa silloin, kun Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus valmistuu, vaan pitäisin varsin tärkeänä, että seurantaa ja tiedonvälitystä voitaisiin hoitaa jatkuvasti, koska siellä käsitellään myös hyvin ajankohtaisia kysymyksiä.

Itse näen asian sellaisena, että meillä on mahdollisuus, kun vain käytännössä voidaan asia hoitaa, tätä kautta saada Suomen eduskuntaan ja sen käsittelemiin asioihin myös uutta eurooppalaista ulottuvuutta.

Ed. Björklund: Herra puhemies! Ed. Hilpelä muistutti aikaisemmin siitä, että ulkoasiainvaliokunnan jäsenistä me, jotka olemme myös Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan jäseniä, olemme olleet jäävejä tämän ulkoasiainvaliokunnan mietinnön käsittelyssä, ja niinpä meidän täytyy tietysti käyttää tämä tilaisuus hyväksemme kommentoidaksemme tältä osin, jollei maailman, niin Euroopan menoa. Mutta todettakoon, että siihen nähden, että valiokunnan parhaat asiantuntijat ovat olleet jäävejä mietinnön laatimisessa, ihan siedettävä mietintöhän tämä lopultakin on.

Herra puhemies! Ed. Elo toi esiin sen historiallisen kysymyksen, joka nyt monen mieltä askarruttaa: Onko se murros, joka Euroopassa on tapahtunut, poistanut kahtiajaon vai ei? Kyllä minun mielestäni on aivan selvää, että se kahtiajako, joka toisen maailmansodan seurauksena syntyi ja joka Euroopan itään ja länteen jakoi, on peruuttamattomasti sortunut ja murtunut.

Mutta asia, johon meillä ei vastausta vielä

ole, on kysymys siitä, onko tuo vanha historiallinen vastakkainasettelu Euroopan ja Venäjän välillä siirtynyt jo lopullisesti historiaan vai vieläkö tämä vastakkainasettelu kummittelee ja asettaako se vielä omat ehdonsa Suomenkin asemalle. Se jää nähtäväksi. Onnetonta olisi, jos tämä kahtiajako nousisi tästä murroksesta ja edelleen aiheuttaisi ristiriitaa ja vastakkaisuuksia.

Suomi liittyi eurooppalaisen murroksen aattona kaksi vuotta sitten San Marinon kanssa viimeisinä länsieurooppalaisina monipuoluejärjestelminä, parlamentaarisisina demokratioina, Euroopan neuvostoon. Sen murroksen myötä ovat sittemmin Unkari ja Tshekkoslovakia liittyneet, ja kyllähän voidaan kiistatta tällä hetkellä todeta, että meidän, jollei arviomme, niin toiveemme siitä, että Euroopan neuvosto voisi kehittyä yleiseurooppalaiseksi järjestöksi, on hyvää vauhtia toteutumassa, sillä muistutettakoon nyt siitä tässäkin yhteydessä, että ne itäisen Euroopan maat, jotka eivät vielä ole Euroopan neuvostoon jäseninä liittyneet, ovat siinä mukana jo erityisvieraina ja osallistuvat jopa käytännössä komiteatyöhönkin. Siis se toive tai arvio, että Euroopan neuvostoa voitaisiin yleiseurooppalaiseen suuntaan kehittää, on lunastettu.

Samalla on todettavissa, että kun me toivoimme, että Euroopan neuvoston jäsenyys avaisi meille väylän tähän integraatiokehitykseen, sekin on toteutunut, sillä kyllä suomalaiset kansanedustajat ovat Euroopan neuvoston jäsenyyden jälkeen voineet hyvin kouriintuntuvasti osallistua siihen poliittiseen tahdonmuodostukseen, jolla Euroopan integraatiota viedään eteenpäin.

Kolmas näkökulma yleiseurooppalaisuuden ja integraation lisäksi, joka minun mielestäni tässä on syytä mainita, on se, että liittymisemme Euroopan neuvoston ihmisoi-keusjärjestelmään on merkinnyt sitä, että me joudumme tänä päivänä tarkastelemaan suomalaista todellisuutta länsieurooppalaisen oikeusvaltion mittapuulla. Se on hyvin terveellistä suomalaisessa poliittisessa todellisuudessa.

Eli, herra puhemies, todettakoon nyt tässä se, että toimintaansa päättämässä oleva eduskunta voi tyytyväisyydellä tilinpäätöksessään merkitä Suomen liittymisen Euroopan neuvostoon toimenpiteeksi, joka kiistatta oli oikea ja hyödyllinen.

Ed. Laine: Herra puhemies! Olin yksi niistä kansanedustajista, jotka vastustivat Suomen liittymistä Euroopan neuvostoon enkä pidä sitä kovin ihmeellisenä, niin kuin olen joskus aiemminkin todennut. Tasavallan presidenttikin hyvin pitkään oli sillä kannalla. Eihän tämä kannanotto eli liittymispäätös kovin vanha ole.

Mutta siitä hetkestä lähtien, kun eduskunnan päätöksellä Euroopan neuvoston liittyminen sinetöitiin, olen koettanut omalta osaltani evästä Euroopan neuvoston suomalaisen valtuuskunnan jäseniä juuri siinä asiassa, jota ed. Björklund äskén puheenvuorossaan korosti, nimittäin Euroopan neuvoston suuntaamisessa siten, että se voisi yleiseurooppalaiset mitat täyttää, ja nyt ainakin eräät merkit viittaavat siihen, että näin on myös tapahtunut. Toivon, käyttämättä tässä asiassa pidempää puheenvuoroa, Suomen valtuuskunnalle jatkossakin — kuka sitten tuleekin siinä toimimaan — intoa ja pontta toimia siten, että Euroopan neuvosto voisi täyttää tuon yleiseurooppalaisen mittapuun ja omalta osaltaan voisi olla eurooppalaisen kodin rakennuspuu.

Ed. Tiuri: Herra puhemies! On varmasti aika paljon hyötyä Suomen eduskunnalle, jos se, mitä Euroopan neuvostossa käsitellään ja mitä niistä esitetään, tulisi tehokkaammin eduskunnan tietoon. Minusta tuntuu, että Euroopan neuvosto on jopa nykyaikaisempi kuin Suomen eduskunta. Itse esimerkiksi kuulun siellä tiede- ja teknologiavaliokuntaan tai -komiteaan, joksi sitä siellä nimitetään, ja eduskunnassahan ei sellaista ole lainkaan, vaikka se monissa muissa maissa on. Siinä varmaan voisi ottaa täälläkin oppia. Hämmästyneenä olen seurannut eduskunnan valiokuntauudistusta, sillä tulos näyttää olevan vielä hyvin vanhakantainen. Siinä mielessä tosiaan näitä uusia tuulia tarvittaisiin.

Kaiken kaikkiaan Suomen liittyminen Euroopan neuvostoon on varmasti ollut hyvin positiivinen asia sekä Suomen että Euroopan kannalta, ja siinä mielessä ei varmaan kenelläkään ole enää epäluuloja, vaikka silloin liittymävaiheessa vielä niitä olikin.

Ed. Elo: Herra puhemies! Haluan tässä lyhyessä puheenvuorossa vielä toistaa alussa sanomani ja kertoa olevani pahoillani, että

erityisesti pr-komitean jäsenenä en pysty tietoa riittävästi Suomen eduskunnassa siirtämään eteenpäin. Niin kuin ed. Tiuri sanoi, Euroopan neuvosto on monessa suhteessa ehkä edistyskellisempi jopa menettelytavoissaan kuin oma eduskuntamme. Tähän liitän oikeastaan sen toivomuksen, että kuten keskustelu, joka käydään huonona ajankohtana, osoittaa, eduskunta voisi itse asiassa milloin tahansa tarttua johonkin kansainväliseen asiaa, olkoonpa kysymys Euroopasta tai mistä tahansa. Tällainen menettelytapa on mm. Euroopan neuvostossa, eli pystytään tarttumaan oikeastaan mihin tahansa ajankohtaiseen kansainväliseen asiaan.

Herra puhemies! Toivon, että valmistelu sihteeristön kautta tulevalle eduskunnalle voitaisiin tehdä niin, että saataisiin elävää ulkopoliittista debattia entistä enemmän.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Kertomus niistä toimenpiteistä, joihin Eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarain hoidosta ja tilinpidosta vuonna 1987 ovat antaneet aihetta

Ainoa käsittely

Mainittu kertomus (K n:o 16)

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 102

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 102.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laeiksi korkeakoulun professorin ja apulaisprofessorin viran täyttämistä ja eräiden korkeakoululakien kutsumismenettelyä koskevien säännösten kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 251

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 31

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 31.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotukset laeiksi Helsingin yliopistosta ja Helsingin yliopistosta annetun lain voimaannpanosta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 250

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 32

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 32.

Keskustelu:

Ed. Tiuri: Herra puhemies! Helsingin yliopiston hallinnonuudistus on ollut siinä suhteessa poikkeus tähänastisista, että kun korkeakoulujen hallintoja on tähän asti uudistettu, niin on aina menty hieman enemmän ja enemmän asiantuntijoiden osuuden lisäämiseen hallintoelimissä. Nyt on taas palattu päinvastaiseen suuntaan. En pidä tätä kovin onnistuneena, sillä käytännössä hän se johtaa siihen, että rehtorille täytyy antaa hyvin suuri valta, jotta korkeakoulu pystyisi järkevästi toimimaan. Tällä tavalla minusta ei ole kaikin puolin järkevää menettellä, sillä niinkään suuressa laitoksessa kuin Helsingin yliopistossa rehtori ei millään pysty hallitsemaan kaikkea tai tuntemaan kaikkia tieteenaloja ja erilaisia vaatimuksia niin, että hän voisi hyvin tasapuolisesti toimia.

Useissa Euroopan maissa on jo siirrytty takaisin järjestelmistä, joissa oli hyvin ns. demokraattinen hallinto enemmän kohti asiantuntijoiden hallintoa. Suomesakin olisi varmaan ollut syytä siihen mennä, mutta jostakin syystä nyt on kuitenkin menty vielä toiseen suuntaan kuin muualla maailmassa.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Olen eri mieltä kuin ed. Tiuri Helsingin yliopiston lain kohdalta. Olemme siirtymässä

kohti kansainvälistä kehitystä tämän lain yhteydessä, ja demokratiaa on voitu myöskin lisätä sen johdosta, että oppilaiden edustusta on myöskin voitu saada päätöksentekoon mukaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotukset laeiksi lasten päivähoidosta annetun lain 11 a ja 31 §:n sekä lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 319
Lakialoite n:o 140
Toivomusaloitteet n:ot 878, 888 ja 958/1987 vp., 693 ja 730/1988 vp., 531, 598 ja 599/1989 vp. sekä 714, 727 ja 795
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 62

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 62.

Keskustelu:

Ed. Mäkipää: Herra puhemies! Käsittävänä on lakiehdotus lasten päivähoidosta ja kotihoidosta. Eduskunnassa on melko yksimielisesti julistettu vanhempien valinnan oikeutta: valitako lapselle kunnallinen päivähoito tai kotihoidon tuki. Tämä periaate ei valitettavasti toteudu, sillä sosiaalivaliokunnan enemmistö päätti, että alle kouluikäiselle paras hoitomuoto on kunnallinen päivähoito ja esitys takaa vain alle nelivuotiaalle mahdollisuuden myös kotihoidon tukeen. Valinnan vapaudesta ei siis missään voida puhua.

Kiistattomasti kävi ilmi myös asiantuntijoiden lausuntojen mukaan, että jos vanhemmille maksetaan 3 000 markkaa kuukaudessa, niin monet perheenisät tai -äidit olisivat valmiit hoitamaan lapsiansa kotona. Tämä on ainakin meidän SMP:läisten mielestä myös inhimillinen näkökohta, joka olisi tullut ottaa huomioon. Se olisi myös yhteiskunnan kannalta taloudellisesti edullisempaa.

Mutta valitettavasti kävi näin, että niin sosialidemokraatit kuin kokoomuskin olivat sillä kannalla, että lapset on paras panna ns. laitoshoitoon. Tulenkin lakiesityksen toisessa käsittelyssä esittämään nämä SMP:n näkökohdat vastalauseessani.

Ed. Anttila: Arvoisa puhemies! Ed. Mäkipään tavoin ihmettelen todellakin, että tässä asiassa kokoomus on antanut hallituksen sisällä periksi, koska niin selkeästi tämä lainsäädäntö painottaa sellaisia tavoitteita ja lähtökohtia, joista sosialidemokraatit ovat salissa hyvin useasti puhuneet.

Omasta puolestani haluan aivan erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että vaikka lasten päivähoidon järjestäminen on erittäin tärkeä asia, niin nyt kuitenkin luodaan vain odotuksia, kun säädetään lainsäädäntöä, josta sanotaan, että se tulee voimaan vuonna 1995. Tässä ei ole mistään muusta kyse kuin siitä, että vaalien alla piti SDP:n tavoitteita saada tällä tavalla valmiiksi lainsäädännöksi, joka kuitenkin toteutuu perheille todella lainsäädäntönä, mikäli resurssit löydetään, vasta vuonna 1995. On aivan ennenkuulumatonta, että säädetään lakeja, jotka tulevat voimaan kolmen neljän vuoden kuluttua. Tällä tavalla jos millä luodaan ihmisille turhia odotuksia, toiveita, joita ei pystytä täyttämään, kun seurataan, mikä on kansantalouden tila tänä päivänä. En suinkaan vastusta päivähoidon kehittämistä, mutta sitä pitää tehdä reaaliajassa.

Ed. Louvo: Herra puhemies! Haluan ed. Mäkipäälle todeta, että valitettavasti aina ei ole mahdollista saada kerralla läpi kaikkia tavoitteita. Me kokoomuksessa kyllä haluamme ehdottomasti, että perheillä on todellinen valinnan mahdollisuus siinä, kuinka lapset hoidetaan. Valinnan mahdollisuus sisältää sekä kunnallisen päivähoidon että myös mahdollisuuden hoitaa lapsia kotona. Olemme erittäin tyytyväisiä siihen, että kuitenkin nyt alle nelivuotiaiden lasten vanhemmille lakiesityksen mukaan tulee valinnan mahdollisuus.

Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin. Haluan korostaa, että sosiaalivaliokunnassa hyväksyttiin perustelulausuma, joka kuuluu, että "sosiaalivaliokunta edellyttää, että hallitus jatkaa lasten kotihoidon tuen kehittämistä laajentamalla tukeen oikeutettujen perheiden

piiriä alle kouluikäisten lasten osalta, nostamalla edelleen kotihoidon tuen tasoa lisäten näin perheiden valinnan mahdollisuuksia sekä selvittämällä järjestelmän muita kehittämistarpeita". Tässä on aivan selvää tekstiä esimerkiksi seuraavaan hallitusohjelmaan.

Ed. Mäkipää: Herra puhemies! Minun täytyy valitettavasti ed. Louvolle sanoa, vaikka hän olisi kuitenkin ollut kotihoidon tuen ajamisen takana, että valiokunnan mietintöön kirjatut perustelulausumat eivät kata kerta kaikkiaan mitään. Lakipykälät määräävät, kuinka järjestelmää kehitetään. On hyvin valitettavaa, että kokoomus on mennyt tällaiseen suureen periaatteelliseen keskusteluun SDP:n kanssa, mikä mahdollistaa kotihoidon tuen romuttamisen, vaikka pieni askel parempaan tämä on. Tämä on suuri periaatteellinen kysymys, josta on puhuttu niiden vuosien aikana, mitä olen eduskunnassa ollut: valinnan vapaus tulee luoda vanhemmille. Tämä ei sitä kyllä tuo.

Ed. Louvo: Herra puhemies! Kyllä ed. Mäkipää nyt hieman vääristelee tätä asiaa, että kotihoidon tukea muka oltaisiin romuttamassa. Eihän se nyt mitenkään sillä lailla voi olla! Kun nyt juuri syksyllä budjetin yhteydessä päätimme, että kotihoidon tuen perusosa nousee 350 markkaa ensi syksynä eli se on huomattava nousu 1 350 markkaan, mitä se suunnilleen oli viime vuonna. Se, että lakiesityksellä todella tulee yksi ikäluokka tukeen oikeutettujen perheiden piiriin, on erinomaisen hyvä asia. Kyllä kotihoidon tukea on tämän hallituksen aikana myös kehitetty.

Ed. Anttila: Herra puhemies! Ed. Louvolle totean vain sen, että 350 markan korotus, joka tulee ensi syksynä, on totta kai hyvä asia. Mutta se on vähin, mitä voidaan tehdä, jos puhutaan siitä, että kotihoidon tuesta tehdään tasavertainen vaihtoehto. Tämäkään ei vielä takaa sitä, että se olisi todella tasavertainen vaihtoehto.

Mutta ed. Louvolle haluan mainita, että hyväksymällä tämän lainsäädännön romutat- te kotihoidon tukimahdollisuuden alle kouluikäisiltä lapsilta. Miksi te teitte näin?

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotukset laeiksi tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain sekä tieliikennelain 84 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 286
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 11

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotukset laiksi hyödyllisyysmallioikeudesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 232
Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 20

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

8) Eduskunnan palkkavaltuuskunnan toimintakertomus vuodelta 1990 (K n:o 19)

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi torstaina kello 15. Valtioneuvoston kyselytunti on samoin ensi torstaina kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 19.01.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola
